

Signe Tillisch.

Synonymer. Ingen.

Historie. C. Matthiesen skriver i »Dansk Frugt« i 1913, at Moder-træet blev sået af Kærne i 1866 af Kammerherre, Herredsfoged Tillisch i Bjerre ved Horsens og opkaldt efter dennes Datter, Klosterfrøken Signe Tillisch. Modertræet blev som lille Plante bragt til Herregården Rosenvold ved Vejle Fjord og her i nogle år dyrket i Potte, men senere plantet ud i Frugthaven. Sorten er beskrevet af C. Matthiesen i »Haven« i 1906. Handelsgartner Vald. Christensen, Vejle, der i sin Tid var Gartner på Rosenvold, meddeler i »Gartner-Tidende« 1936, at Tiltrækkeren i Virkeligheden er Lensgreve Aug. Rantzau til Rosenvold, der fra et Selskab hos ovennævnte Herredsfoged tog Kærner med sig hjem af et særlig fint Æble *) og heraf ved Udsæd i en Urtepotte fik Modertræet frem. I 1884 blev Sorten overladt Mathiesens Planteskole i Korsør til Formering. I Firmaets Katalog fra 1889 beskrives og udbydes Sorten for første Gang. Modertræet står endnu i Haven ved Rosenvold. Det blev for nogle år siden skåret tilbage og er nu i god Vækst; før Tilbageskæringen målte det 8 m i Højden og 15 m i Bredden. Signe Tillisch er afholdt og ikke så lidt dyrket i vore Nabolande, medens dens Udbredelse i Danmark er ret sparsom. Omkring 1920 var den efter Antal Træer Nr. 14 i Frugthaverne og Nr. 11 i Planteskolerne. I 1937 var den Nr. 37 i Planteskolerne med 326 Træer.

*) Har muligvis været Hvid Vinter Kalvil, som S. T. slående kan ligne.

Træet.

I **Planteskolen** er Sorten let at arbejde med. Træerne bliver kraftige, er sunde og af smuk Form.

Grundstamme. Denne meget kraftige Sort vil det ofte være fordelagtigt at pode på en svagtvoksende Grundstamme. Til Specialkulturer vil Gul Metzger (IX) sikkert være velegnet, ellers foretrækkes Doucin; Vildstamme giver meget store og længelevende Træer.

Beskrivelse af Træet. Signe Tillisch vokser hurtigt til og danner et stort Træ med stiv opret, efterhånden bred Krone. Sommerskuddene talrige, meget kraftige og fildede i Spidsen. Barken chokoladebrun, glinsende og med talrige aflange, gullige Barkporer, der er karakteristiske for Sorten. Bladene er store, ovale og med bred Spids, noget rendeformede, bølgede og med grove Takker i Randen. På Oversiden er de friskgrønne, på Undersiden grågrønne og med røde Ribber. Bladstilkene temmelig lange og tynde, rødlig og af opret Stilling. Akselbladene er store. Frugtknopperne, der sidder på korte Sporer, er store, rødbrune og stærkt fildede. Blomsterne fremkommer sent på Sæsonen, de er store og lys rosenrøde. Kromosomantallet er normalt, og .Blomsterstøvet er godt udviklet. Befrugtningen, hvorom intet nærmere er oplyst, skulde ikke volde nogen Vanskelighed.

Blomstrende Gren, noget formindsket.

Dyrkningsforhold. På kraftig Grundstamme må Træer af Signe Tillisch have en Slutafstand på mindst 10 m, men i en årrække, indtil Frugtvægten har tynget Grenene ud, kan de dog nøjes med en forholdsvis lille Plads. 22-årige Træer er målt til 5 m i Højden og 8 m i Bredden. Selv på Grundstamme IX må der regnes med, at Træet bliver ret stort. Sandsynligvis kan Træerne blive gamle, men herom vides dog endnu kun lidt. Sorten er meget hårdfør og kan dyrkes langt mod Nord;når den hos os undertiden forholder sig anderledes, kan det føres tilbage til dens store Modtagelighed forSkurv. Læ er nødvendig, da de store Frugter let blæser ned. Sorten trives afgjort bedst på en varm og let Jord; på en svær, næringsrig Jord vokser Træet næsten for stærkt, og Frugten er her tilbøjelig til at blive grøn og af dårlig Kvalitet. Trives godt på Bakker med noget

svær, varm Jord. Må gødes med Forsigtighed og normalt ikke, før Frugtbæringen er indtrådt. Beskæringen kan i Træernes unge år indskrænkes til en Formning og senere til et årligt Eftersyn med lidt Udpudsning. Syge og i anden Henseende utilfredsstillende Træer kan med godt Resultat podes om med kraftige Sorter, ligesom Signe Tillisch med Fordel kan indpodes i andre Sorter. Skal Sorten tages op til fornyet Udbredelse, vilde den rigtigste Vej måske være at pode deri ind i mindre værdifulde Sorter, hvor man ønsker Stortræer. Frugtbarheden er lidt sent indtrædende og for unge Træer sparsom; for ældre Træer ofte uregelmæssig og som Helhed under Middel. Ældre Træer kan dog bære særdeles tilfredsstillende, det samme gælder for unge Træer på svag Grundstamme. Frugtudynding er sjældent påkrævet; de store Frugter bør dog helst sidde enkeltvis.

Forhold overfor Sygdomme og Skadedyr. Sortens værste Fejl er dens meget store Modtagelighed for Skurv. Hvis denne Svamp ikke ved hyppige Sprøjtninger holdes borte, bliver Bladene ødelagt, og dermed følger ringe og uregelmæssig Frugtbarhed samt Toptørhed m. m. Frugtten kan blive slemt skurvpletet og revnet. Iøvrigt angribes Sorten af alle Æbletræets Plager. Medarbejderne nævner: Kræft, Meldug, Frugtskimmel, Spindemider og Tæger. Heldigvis tåler Sorten godt både Sprøjtning og Pudring, hvorfor det er en taknemmelig Opgave at underkaste den rationel Sundhedspleje. Sprøjteskade ses sjældent.

Frugten.

Størrelsen. Middel til meget stor. Frugten fra unge Træer er ofte næsten for stor som Spisefrugt. 6,5 cm høj og 8 cm bred til 7 X 8,5 cm.

Formen. Breddet kantet Æble, der minder om Cox's Pomona. Stilkenden bred, mod Bægeret mere tilspidset og afrundet. Frugten noget skæv og ret varierende m. H. t. Højde, Bredde og Kantethed.

Farven. Den grønne Grundfarve går efterhånden over til grønlig-gul, hvidlig eller guldgul. Mange Frugter har slet ingen eller kun en Antydning af Dækfarve, medens stærkt belyste Frugter kan have en orange til lakrød Solside, hvori ses røde Prikker. Huden er glinsende og stærkt fedtet; den er forsynet med mange, undertiden grønne Hudpunkter.

Bægeret er åbent eller halvåbent, Bægerbladene er lange og brede. Bægernedsænkningsen er s. R. dyb og snæver, men kan også være mere afrundet. De fleste Frugter har fem kraftige Ribber, der udspringer i Bægerhulen og kan forfølges helt ned til Stilkenden. Biribberne er undertiden fremtrædende og fortsætter noget ned over Frugten. Støvtrådene lidt under midtstillede i det lange, snævre Bægerrør. Griflerne dybt adskilte, forneden stærkt fildede.

Stilken kan være kort og tyk, men er oftere middellang og ret tynd. Den sidder i en dyb, bred Grube, der er grøn i Bunden og undertiden forsynet med en stråleformet Rust.

Kødet er gult med grønne årer, saftigt og af fin og karakteristisk Smag. Vellugtende.

Kærnehuset lille og løgformet. Kamrene små og runde. Kærnerne er lysebrune, store og spidse, men oftest tynde og dårligt udviklede. - Modningstid. Plukningen kan begynde omkring 1. Oktober. Af Hensyn til Faren for Nedblæsning er man tilbøjelig til at plukke for tidligt. Den egentlige Brugssæson er i November-December, men Æblet kan holde sig Januar Måned ud eller endnu længere; dog ikke uden at tabe i Kvalitet. Sunde Frugter er ikke vanskelige at opbevare i alm. Lagerrum og rimeligvis heller ikke i Kølerum. Er Frugten derimod skurv, holder den sig mindre godt, da Skurven og andre Svampe let breder sig på Lageret.

Anvendelse. Signe Tillisch er et udmærket Spiseæble, der af mange sættes højt. Er også god til Husholdningsbrug og Konservering.

Handelsværdien er høj, når Frugten er ren og af passende Størrelse. Endnu er Sorten dog for lidt kendt af det købende Publikum; nogle er tilbøjelige til at anse det for at være et Madæble. Prislejet er noget svingende. Handelsvaren har ofte Skurvpletter. Frugten er ikke særlig let at pakke, da den kniber med at få den i fast Leje, og i alle Tilfælde er den p. Gr. a. Kanterne og den tynde Hud meget udsat for at få Trykpletter. Den egner sig derfor mindre godt for Storhandel.

Dyrkningsværdi.

Signe Tillisch er en af vore fine danske Æblesorter. Dens Dyrkningsværdi begrænses af dens meget store Modtagelighed for Skurv, dens kraftige Vækst og noget sparsomme Frugtbæring. Uden gennemført Sygdomsbekæmpelse kan den ikke dyrkes med Fordel, hvilket gør dens Anvendelighed i Privathaver noget betinget, hvis man da ønsker helt pletfri Frugter. I Erhvervsfrugtavlens har den hidtil spillet en beskedent Rolle. I de senere år er den dog ved at komme mere i Forgrunden. Podet på svagtvoksende Grundstamme og plantet på varm Jord vil den sikkert kunne lykkes mange Steder her i Landet, selv i det nordlige Jylland. Skal konkurrere med Gråsten, hvilket er vanskeligt, da den ikke har denne Sorts stærke Duft og heller ikke kan produceres så billigt, men på den anden Side har Signe Tillisch længere Brugssæson og bringer en behagelig Afveksling i Sortimentet. På stor Plads kan Sorten espalieres.

Signe Tillisch. 45-årigt Træ i Gl. Hestehauge, 6 m højt, 7 m bredt.